

Muslimsk flertall i Norge?

Andelen muslimer i Norge i 2060 kommer til å utgjøre 7 prosent av folkemengden.

KRONIKK
Lars Østby

Morgenbladet gjennomgikk 19. august Eurabia-tankene, og frykten for et muslimsk flertall. Jeg vil gjerne bidra med noen tall for muslimer i Norge, for å belyse tallgrunnlaget for forekomsten av ideer om et muslimsk flertall.

Antallet innvandrere i Norge er etter Statistisk sentralbyrås (SSBs) definisjon «person bosatt i Norge og som er født i utlandet med to utenlandsfødte foreldre», i alt 500 000. Dette er 10 prosent av befolkningen. De samme statistikkene omhandler ofte også «norskfødte med innvandrerforeldre», i alt ytterligere 100 000. Etter hvert som disse norskfødte blir eldre og mer synlige i utdanning og arbeid, lages stadig mer statistikk for dem.

Det finnes ikke noe register over den enkeltes religiøse tro i Norge, så ingen vet det eksakte antall muslimer, eller hvem de er. Likevel vet vi noe om befolkningens religiøse tilknytning. Alle trossamfunn har krav på tilskudd fra staten per medlem. Medlemslister med fødselsnummer sendes inn til Brønnoysundregistrene for kontroll. Deretter krever loven at listene slettes. I 2010 var det 99 000 medlemmer i islamske trossamfunn i Norge. Det er sannsynligvis mange troende muslimer som ikke er medlem i noen menighet som får tilskudd, og noen kan stå som medlemmer uten at deres tro er så sterk. Disse 99 000 kan være et minimumsanslag for antall muslimer i Norge.

Et maksimumsanslag kan være antallet fra muslimske land. Antall innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra muslimske land, er om lag 185 000. Ikke alle disse er muslimer. En levekårsundersøkelse sier at blant dem fra Iran er én av tre muslimer, og heller ikke blant dem fra Kosovo er flertallet stort. De som er fra Pakistan og Somalia, er nesten alle muslimer. SSBs anslag for antall muslimer i Norge ligger derfor mellom 100 000 og 185 000, det vil si 2–4 prosent av befolkningen. Det amerikanske forskningsinstituttet Pew Forum anslår at det i Norge i 2010 var 144 000 muslimer, det vil si 3 prosent av befolkningen.

Nye generasjoner: Muslimer fra Oslo feirer id al-fitr i Central Jamaat-e Ahl-e Sunnat-moskeen i Oslo. I 2010 var det 99 000 medlemmer i islamske trossamfunn i Norge. FOTO: HEIKO JUNGE/SCANPIX

Av de 600 000 med innvandrerbakgrunn er altså et sted mellom 17 og 30 prosent muslimer. Av de 360 000 med bakgrunn utenfor EU og andre vestlige land er andelen muslimer mellom 28 og 50 prosent.

Tidligere var det ikke så stor interesse for antallet muslimer i Norge, og fremskrivninger var det vel ingen som tenkte på. Det var i 1990 20 000 registrerte medlemmer i islamske trossamfunn, i år 2000 var det 50 000, men disse tallene regnes ikke som særlig godt sammenlignbare med de 100 000 for 2010, fordi de ikke ble kontrollert så grundig.

Hvordan kan så fremtidens antall og andel muslimer bli? I SSBs befolkningsfremskrivninger for 2060 antar vi (midtalternativet) at det blir 6,9 millioner mennesker i landet. Av disse antas 1,7 millioner å være innvandrere eller født i Norge med to innvandrerforeldre. Om lag 1 million av disse vil ha sin bakgrunn utenfor EU, det vil si at nærmere ½ million kan være muslimer i 2060. Dette utgjør bare 7 prosent av folkemengden. Selvfølgelig vil det være muslimer som verken er innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre. Like selvfølgelig er det mange innvandrere fra muslimske land som selv ikke er muslimer. Men at antallet muslimer til sammen skal overstige halvparten av folketallet i 2060, virker usannsynlig med den innvandringen vi kan anta nå.

Siden vi ikke vet hvem som er muslimer, kan vi heller ikke lage noen formell demografisk fremskrivning av dem,

men med utgangspunkt i våre maksimums- og minimumstall antar vi at andelen kan ligge mellom 4 og 13 prosent i 2060. Pew Forum opererer med en prognose for om lag 350 000 muslimer i 2030, eller 6,5 prosent av befolkningen, som er av samme størrelsesorden.

Det har vært sterk nedgang i barnetallet i de fleste land i verden, også de muslimske.

Oslo er innvandrermetropolen i Norge, og gjennomsnittstall for landet skjuler lett forholdene her. Likevel ligger et mulig innvandrerflertall i Oslo langt inn i fremtiden. Og flertallet av innvandrere i Oslo er neppe muslimer. Det store flertall blant dem som kommer nå, er det ikke.

Utviklingen går ikke i retning av ghettodannelser i Oslo. Verken når det gjelder lav utdanning eller høy arbeidsløshet har Oslos østlige bydeler så mye til felles med Rosengård i Malmö eller franske forsteder at de med noen rimelighet kan betegnes som ghettoer. For eksempel viser en rapport fra SSB at innvandrere og deres barn greier seg relativt sett godt i Groruddalen.

Det har vært en sterk økning i innvandringen til Norge etter år 2000. Dette skyldes i all hovedsak økt innvandring fra EØS-land til ledige jobber i Norge. I samme periode har det vært en svak ned-

gang i nettoinnvandringen fra Afrika, Asia og Latin-Amerika. Nettoinnvandringen fra muslimske land har årlig vært 6–8000 etter år 2000. Den andelen som dette utgjør av samlet nettoinnvandring, har gått ned fra 80 prosent i 2000 til godt under 20 prosent etter 2007.

Undervurderes antallet innvandrere i Norge, slik at også fremtidig antall muslimer undervurderes systematisk? De som er født i Norge med én utenlandsfødt forelder og én forelder født i Norge med to utenlandsfødte foreldre, omfattes ikke av vår definisjon av innvandrere. Ved inngangen til 2010 var det 3 800 slike personer født i Norge, hvorav 85 prosent under ti år.

Hvor vanlig er det for norskfødte med innvandrerforeldre å hente ektefelle fra foreldrenes hjemland? Antallet gifteferdige (over 18 år) i denne gruppen øker mye, men det årlige antall slike ekteskap overstiger ikke 200. For personer hvor risikoen for tvangsekteskap antas å være størst, det vil si under 23 år, er antallet slike ekteskap om lag 60 i året.

Det noen kaller tredje generasjon (personer født i Norge med to norskfødte foreldre og fire utenlandsfødte besteforeldre) regnes heller ikke som innvandrere i SSBs statistikk. Ved inngangen til 2010 utgjorde de 258 personer, 90 prosent av dem under ti år. Også denne gruppen vil helt sikkert øke i fremtiden, men foreløpig er den uten tallmessig betydning.

Det finnes altså grupper det kan bli naturlig å ta med i innvandringsstatistikken og kanskje også i befolkningsfremskrivningene, dersom det finnes gode faglige grunner til det. Uansett bør vi vite hvor store disse utelatte gruppene er, og hvordan de utvikler seg. Det vet vi. Vi teller dem, men ikke som innvandrere, fordi de ikke har innvandret til Norge.

Så litt om barnetallet blant innvandrere fra muslimske land. Kvinner som har flyttet hit fra muslimske land har høyere fruktbarhet enn gjennomsnittet i Norge, men denne «overhyppigheten» synker med botid, som har bidratt til å redusere den de siste tiårene. Samlet fruktbarhetstall (SFT) for kvinner innvandret fra land utenfor det nåværende EU, var 3,0 i 1990 og sank til 2,4 i 2010, men er fortsatt høyere enn gjennomsnittet for Norge på 1,95. Det har vært sterk nedgang i barnetallet i de fleste land i verden, også de muslimske. Jenter født i Norge med to innvandrerforeldre synes å ha omtrent samme fødselsrate som andre unge kvinner i Norge.

Lars Østby seniorforsker ved Statistisk sentralbyrå.